

Завдання для 4 групи.

Галинка прийшла додому в розпачі. Її подруга Люда відмовляється з нею товаришувати, бо у Галинки не було модного вбрання.

Чи одне й те ж саме значення мають слова ДРУГ і ТОВАРИШ?

У якій ситуації ідеться про друга, а у якій – про товариша?

У яких ситуаціях такі стосунки не можна назвати дружніми, або товариськими? Чому?

6. Продовжіть речення.

Товариш гукне «Привіт» при зустрічі і побіжить далі. Справжній друг...

Товариш пригостить тебе смаколиком, коли ти попросиш. Справжній друг...

Товариш не знає імен твоїх батьків. Справжній друг...

Товариш чує, що ти ГОВОРИШ. Справжній друг...

Я з другом можу...

Мого кращого друга я ціную...

Справжній друг ніколи не...

7. Тест «Чи хороший ти друг?»

Ви вже можете відрізнити друга і товариша, знаєте які риси притаманні справжнім друзям, з ким варто дружити, а кого слід сторонитися. А чи ви самі хороші друзі? Давайте це перевіримо.

Дай відповіді «так» або «ні» на запитання.

- Ти радієш, якщо з другом / подругою сталося щось добре?

- Чи бережеш ти таємниці своїх друзів?

- Чи можеш ти перервати своє улюблене заняття, якщо друг / подруга попросить зробити щось з ним?

- Тобі буває сумно, коли у друга / подруги неприємності?

- Чи завжди ти буваєш відвертим / відвертою з другом / подругою?

За кожне «так» - 1 бал.

4-5 балів. Ти чуйний / чуйна, чудово розумієш і підтримуєш інших. Ці вміння дуже важливі для дружби. Молодець!

2-3 бали. Ти легко знаходиш спільну мову з іншими і водночас умієш відстоювати власні інтереси. Поміркуй, що саме твої друзі цінують у тобі, а над якими якостями ще слід попрацювати.

0-1 бал. Певно, тобі буває важко спілкуватися з однолітками. Це нормально, адже всі люди різні. Пам'ятай: щирість і відкритість – шлях до дружби.

III. Рефлексія.

1. Букет дружби.

З чого складається дружба? Без яких якостей людини на неї годі розраховувати? Запишіть одну таку складову дружби на квіточках, які лежать на столах. По черзі підійдіть, назвіть, обрані вами якості. Поясніть, чому саме таку складову ви обрали і приклейте свою квіточку у великий «Букет дружби».

2. Закінчіть думку.

Сьогодні на уроці я...

Це допоможе мені...

Тепер я знаю...

Ці знання зможу використати...

Інна ТРОЧУК,

учителька початкових класів Славутського НВК «СЗОШ, ліцей «Успіх»

Якими мають бути друзі?

(4 клас, урок 1)

Мета:

- закріпити уявлення учнів про дружбу і товаришування;
- формувати поняття «справжній друг», «духовна цінність дружби»;
- дати можливість відчути радість від творення добра іншим;
- формувати соціальну та громадянську компетентність;
- розвивати пам'ять, пізнавальні інтереси, мовлення учнів;
- формувати вміння конструктивно керувати емоціями;
- розвивати здатність співпрацювати в команді;
- виховувати почуття поваги до товаришів, готовність допомогти і підтримати.

Очікувані результати:

- розвинути навички товаришування;
- усвідомлення поняття «справжній друг» та його важливості;
- прагнути бути добрим, чуйним, справедливим, уміти проявляти повагу до друзів.

Основна концепція уроку: Дружба – велике багатство.

Обладнання: інтерактивна дошка, картки із завданнями, картки із правилами, малюнки, предмети для роботи в групах.

Тип уроку: інтегрований.

Девіз уроку: Вірному дружові ціни немає.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент.

Створення емоційного настрою

1. Привітання

Весняний промінчик заглянув у клас
І в коло ранкове зібрав, друзі, нас.
Давайте долоньки з'єднаєм свої
І радо всміхнемось: я- вам, ви – мені.
Нехай сонячний настрій буде супроводжувати нас сьогодні.

2. Правила уроку

Вчитель: А які правила сьогодні будуть головними на уроці? (Діти вибирають картки з правилами і розміщують на дошці).

Варіанти: старанно працювати, поважати інших, правило тиші, дотримуватися часу, бути активними.

II. Актуалізація опорних знань

1. Створення проблемної ситуації

Вчитель: Не за синіми морями, не за високими горами було таємниче царство. А в нашій країні був один хлопчик, який одного разу загубив своїх батьків, заблукав і ненароком потрапив до цього царства.

Довго він мандрував розкішними вулицями цього царства, але жодної живої істоти так і не зустрів. І ось нарешті перед його очима постав чарівний палац. Коли хлопчик зайшов до нього, то побачив безліч усіляких іграшок, сотні цікавих книжок, плазмовий телевізор, відеомініфон, музичний центр, комп'ютер, новенький велосипед і безліч солодощів. Хлопчик ошаленів від щастя. Зранку до вечора він робив усе, що заманеться. І коли всім насолодився, чомусь засумував, втратив сон, думав лише про одне: як же втекти з цього розкішного царства? А ви не знаєте чому? (відповіді дітей).

- Так. Бо в тому царстві він був один - однісінький. Ніхто не може розділити його радість, здивування, сум, інтерес. Ні з ким і слово мовити.

Вчитель:

Найрозумніший робот і комп'ютер не замінять розмови з живою людиною. Лише з нею можна бігати досхочу, сміятися просто так, довіряти їй свої таємниці, чекати на співчуття.

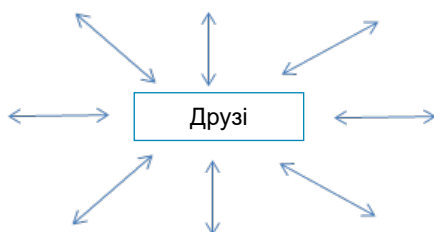
Людина, навіть маленька, може по – справжньому відчувати, пізнавати, оцінювати себе, тільки спілкуючись з іншими людьми. Отже спілкування є найцінніший дар людини.

2. Створення павутинки до слова «Друзі»

- А давайте окреслимо коло людей, з якими людина спілкується. (Відповіді дітей: родичі, сусіди, однокласники...).

- А як одним словом можна назвати людей, з якими нам приємно спілкуватися? (Друзі).

- Давайте створимо павутинку до слова «друзі».

3. Розв'язування суперечностей. Вправа «Добре – погано»

- Спробуємо з'ясувати, коли слово «друзі» несе позитивні емоції, а коли – негативні.

Добре	Погано
	
(Підтримують, розділяють радість, поспівчують, прийдуть на допомогу, поділяться.....)	(Зраджують, кидають у біді, не підтримують, насміхаються.....)

Отже, друзі справжні ті, які своїми вчинками і діями вносять у ваше життя позитивні емоції.

III. Оголошення теми і мети уроку

- Тема нашого уроку «Якими мають бути друзі?»
Сьогодні ми проведемо дослідження і з'ясуємо, як же стати справжнім другом?

Девізом уроку будуть слова: "Вірному другові ціни немає".

- Як ви розумієте цей вислів?

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Знайомство з Дейлом Карнегі

- Чи відомо вам прізвище Карнегі? (Слайди).

- Дейл Карнегі! Це блискучий публіцист, який у своїх творах висвітлює проблеми сучасності. Це майстер слова. Він був блискучим психологом. Всі свої думки він виклав у своїх працях.

Перегляд відеоматеріалів: <https://bit.ly/33GeEYI>

Демонстрація творів Д.Карнегі.

- Підніміть, будь ласка, руки, хто хоче завжди подобатися друзям?

- Всі! Добре! Отже, Д. Карнегі вивів свої правила, і сьогодні ми з ними познайомимось.

2. Засвоєння правил

Правило 1

Практична вправа "Фотографія"

Показ групової фотографії класу.

- Подивіться уважно на цю фотографію (слайд).

- Кого ви очима будете шукати перш за все? (себе)

- Чому? (Тому що так створена людина, що насамперед цікавиться собою).

- Коли ви пишете діагностичну роботу, то результат кого з класу вас найбільше цікавить? (Звичайно, свій).

- Одна телефонна компанія провела вивчення телефонних розмов, для того, щоб виявити, яке слово використовується в них найчастіше. Як вважаєте, яке це слово? Так, безперечно, це займенник "Я".

- Якщо вважаєте, що достатньо лише справити враження на людей, зацікавити їх собою, то ви ніколи не будете мати справжніх щирих друзів.

Читання оповідання

В.Сухомлинського “Наш татко видужав”
(в особах)

У Катеринки, учениці першого класу, сьогодні велика радість. Більше року хворів її татко. В лікарні лежав, три операції переніс. Мама і Катеринка дуже журилися. Неодноразово прокинеться Катя вночі і чує: мама тихо плаче.

А сьогодні татко вже на роботі. Здоровий та бадьорий. Радісно сяють Катеринині очі.

Прийшовши в школу, зустріла дівчинка у дворі двох своїх однокласників Петрика і Грицька. Зустріла і поділилася радістю:

- Наш татко видужав.

Хлопчики з подивом подивились і побігли грати у футбол.

Катя пішла до дівчаток:

- Наш татко видужав, - промовила вона, і радість засяяла в її очах.

Одна із дівчаток з подивом запитала:

- Ну і що ж?

Каті стало сумно. Вона відійшла до самотнього дерева на краю шкільного подвір'я і заплакала.

- Чому заплакала Катя?

- Що можна сказати про дівчаток?

Один психолог сказав: “Людина, яка не цікавиться своїми друзями, випробує найбільші перепони в житті та спричиняє найбільшу шкоду навколишнім”.

- А як би ви вчинили? (Продовжують зачитувати оповідання).

- Чому ти плачеш, Катю? – почула вона тихий ласкавий голос хлопчика Сергія. Катя підняла голівку і всхлипуючи, відповіла:

- Наш татко видужав...

- Як це добре, зрадів Сергійко. Біля нашого будинку в гайку вже зацвіли підсніжники. Підемо після уроків до нас, нарвем квітів і понесем до татка. Радість сяяла в Катеринкових очах (за В.Сухомлинським).

- А вам подобаються люди, які щиро захоплюються вами, люблять вас?

Наведіть приклади.

Отже, Д. Карнегі радить різними шляхами цікавитись своїми друзями і використовувати цю інформацію при спілкуванні.

Творчі завдання (робота в групах)

Якими темами можна зацікавити свого співрозмовника (спорт, музика, здоров'я, ігри, художня творчість).

Д. Карнегі завжди цікавився датами народження, записував їх і відсилав поздоровчі листівки.

Практична робота “Розмови по телефону”

У повсякденному житті досить часто ми використовуємо телефон для спілкування.

Д. Карнегі радить слово “алло” (означає “привіт”) промовляти таким тоном, який дає змогу зрозуміти вашому співрозмовнику, що ви дуже задоволені тим, що він вам подзвонив. Використовуйте вислови:

“Мені дуже приємно. Я так рада. Дуже добре, що ти подзвонив”.

Робота в парах: розігрування діалогів «Розмова по телефону».

Отже, правило №1: Щиро цікавтесь іншими людьми.

Фізкультхвилинка «Дружба віддана»

<https://bit.ly/3FQPJhr>

Правило 2

Інсценівка “В магазині”

- Оленці необхідно було купити на день народження своїй подрузі листівку. І вона попрямувала до магазину.

Непривітливий продавець	Веселий продавець
- Доброго дня! Запропонуйте, будь ласка, яку листівку мені купити на день народження подрузі.	- Доброго дня! Мені необхідно купити листівку на день народження подруги.
- На!	- А скільки їй років? Як її звати? Тобі з текстом?
- А можливо, у вас є ще якісь?	- Можливо, ось ця підійде.
- Дівчинко, чого ти мені морочиш голову?	- Так. Ось ця мені подобається.
- Вибачте. До побачення.	- Дякую. До зустрічі.

- Який продавець вам сподобався?

- Чим саме? (Посмішка)

Ф. Достоєвський сказав: “Веселість – це найвидатніша риса людини” (Афоризм)

Отже, посмішка на обличчі говорить за вас:

- Ви мені подобаєтесь!

- Ви робите мене щасливим!

- Радий вас бачити!

- Проте посмішка має бути тільки щира. Коли ж неприродна, ми обурюємося. Посмішка має бути справжня, яка зігріває серце і тоді цінується надзвичайно дорого.

Практична вправа із дзеркальцями

- А якщо ви не схильні до посмішок? Що тоді робити?

Запам'ятайте ще один афоризм: “Сміх – це сонце, воно проганяє зиму з людського обличчя” (В.Гюго) (Слайд).

Практична вправа із дзеркальцями:

- Зробіть серйозний вираз обличчя.

- Веселий – посміхніться!

- Злий.

Як змусити себе посміхнутись? (відповіді дітей).

А я би порадила вам:

1. Заспівайте собі під ніс веселу пісеньку.

2. Подумайте про щось приємне, кумедне.

3. Підбадьорте і чиніть так, ніби у вас весь час був хороший настрій.

4. Уявіть, що вас фотографують. Про що вас просять? (Посміхнутися).

Дослідження «Посмішка нашого класу»

Завдання:

1. Виміряти за допомогою смужки свою посмішку.

2. Об'єднатись у групи, підрахувати довжину посмішки групи.

3. Записати і додати довжину посмішки кожної групи. Отримати результат.

4. Продемонструвати довжину посмішки класу (кольоровою стрічкою).

Посмішка весела на обличчях сяє.
Добротою й ласкою всіх нас зігріває.

Правило 2. Посміхайтесь!

V. Рефлексія. Підсумок уроку

- Ми познайомилися з двома правилами Д.Карнегі «Як стати справжнім другом». На наступному уроці продовжимо засвоювати секрети справжньої дружби.

– Давайте пригадаємо, що ж нового і важливого слід запам'ятати з уроку.

1. Прийом « Незавершене речення»

- Сьогодні я дізнався...
- Було цікаво...
- Було складно...
- Я зрозумів, що...
- Тепер я можу...
- Я навчився...
- Мене здивувало...
- Урок дав мені...
- Мені захотілося...

2. Прийом «Самооцінювання»

Індивідуальна картка оцінювання роботи на уроці	
	Самооцінювання
Був активним	
Подавав ідеї	
Сумлінно виконував завдання	
Додержувався правил роботи	
Уважно вислуховував однокласників	
Допомагав іншим	

(урок 2)

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент.

Створення емоційного настрою

Привітання

Вчитель: Щедро усміхається

Діти: Сонце золоте.

Вчитель: З усіма вітається

Діти: Здрастуйте!

Вчитель: Усміхаймось весело!

Діти: Я і ти!

Вчитель: Зичим всім здоров'ячка!

Діти: Радості!

II. Актуалізація опорних знань

1. Вправа «Продовж думку»: Справжній друг - це
2. Спів пісні «Дружба віддана». Метод мнемотехніки.

 Дружба віддана	 Не ламається!	 Не розклеється	 Від дощу й негод!
 Друг в біді не лишить	 Щирим словом втішить	 Ось такий він незрадливий	 Справжній друг
 Ми посваримось	 І помиримось	 Нерозлий – вода	 Кажуть всі навкруг

III. Оголошення теми і мети уроку

– Сьогодні ми продовжимо вивчати тему «Якими мають бути друзі?» і нашим радником знову буде Дейл Карнегі, який допоможе нам своїми власними порадами засвоїти основні правила справжньої дружби.

– Давайте заповнимо таблицю ЗХД і пригадаємо, що ж ми вже знаємо про друзів?

Знаємо	Хочемо дізнатись	Дізналися

IV. Вивчення нового матеріалу

Правило №3

Створення проблемної ситуації.

Вчитель звертається до 1 учениці: «Після уроків підійдеш до мене».

До 2-ї учениці: «Наталочко, після уроків підійдеш до мене».

- Яке звертання вам більш сподобалось? Чому?
- Як ви розумієте, що таке ім'я? (відповіді учнів)

Робота зі словниками.

Ім'я – особиста назва людини, що дається їй після народження. (Тематичний довідник ст. 280)

Вчитель: Ім'я людини – це найсолодший і найважливіший звук для неї. При народженні кожна людина отримує ім'я від своїх рідних. З вашим іменем вас благословляють на добро.

- Що означає ваше ім'я? (Відповіді дітей).

Робота з гаджетами: знаходження інформації «Що означає моє ім'я?»

- Можливо, є такі діти, яких назвали на честь рідних?
- Уявіть, що ви вже дорослі. Яке ім'я ви б дали своїм дітям? Чому?

Робота над засвоєнням правила №3

Вчитель: Кожну людину цікавить її ім'я найбільше.

Д. Карнегі виявив, що люди приділяють надзвичайно великого значення особистому імені. Ще в дитячі роки у нього була кролика, а згодом ціла зграя маленьких кроликів. Годувати їх було нічим. І тут йому прийшла в голову блискачча ідея. Він сказав сусідським хлопчикам, що якщо вони назбирають ба-

гато конюшини та кульбабок, аби прогодувати кроликів, він їх назве іменами дітей. І дійсно, кролики були врятовані.

Люди так пишаються своїм іменем, що намагаються його увічнювати любою ціною. Ще в минулому столітті багаті платили письменникам за те, щоб ті присвячували їм свої твори, художники писали портрети. Бібліотеки та музеї зобов'язані своїм багатим колекціям також людям, які хвилювалися, що їхні імена зникнуть з пам'яті людства.

Коли людина запам'ятовує імена інших людей, та незмусовно їх використовує при спілкуванні, вона тим самим робить тонкий, але надзвичайно ефективний комплімент для неї.

Та якщо забудеш ім'я, чи неправильно вимовиш, то тим самим поставиш себе в досить незручне становище.

Практична вправа «Чарівний клубок».

У групи подається клубок. Діти повинні передавати клубок один, одному, при чому звертатися, називаючи ім'я.

Практична вправа «Запам'ятай ім'я».

Вчитель: Наполеон III (племінник великого Наполеона) імператор Франції пишався тим, що він запам'ятовував імена всіх людей, з якими йому доводилося зустрічатися.

Ця справа вимагала багато часу. Але «Гарні манери складаються з дрібних жертв» (Емерсон).

Вправа «Запам'ятай ім'я».

Завдання: запам'ятати тільки імена людей.

Зачитуються слова:

Ірина	Мурчик	Дружок	Федір	Ольга
Зінаїда	Оксана	Юрій	Петро	

– Отже, якщо ви хочете сподобатись людям пам'ятайте правило №3.

Ім'я людини – це найсолодший, найважливіший для нього звук.

Правила №№ 4,5

- А тепер познайомимось відразу із двома правилами, адже між ними є спільність.

Інсценівка «Сестрички».

Молодша сестричка: Катю, що ти читаєш?

Старша сестричка: читаю «Хімію».

Молодша сестричка: Почитай мені.

Старша сестричка: Реакції сполучення – це такі реакції, в результаті яких з кількох вихідних речовин (простих чи

до практичної скарбнички

складних) утворюються одна складна речовина. Оксиди – це складні речовини.

Молодша сестричка: Ой, досить, Катю, не треба мені читати. Я краще піду подивлюсь мультик.

- Скажіть, будь ласка, чому молодша сестричка не захотіла слухати далі читання?

- Про що можна було б поговорити з молодшою сестричкою?

- Так і в дружбі. Розмовляти з друзями слід про те, про що цікавить вашого друга.

Правило № 4.

Найкращий шлях до серця людини – це бесіда з ним про те, що він цінує найвище всього.

Творчі завдання: (групова робота) розробити теми світу захоплення для дівчаток і хлопчиків, аби можна було б зацікавити співрозмовника.

Правило №5

Проблемна ситуація:

Вчитель: Ось ми дізналися з вами заздалегідь, що найбільше цікавить ваших співрозмовників. Завели ви розмову. Ваш співрозмовник захоплено розповідає.

- А як же далі поводитись? (Вислови дітей (уважно слухати, не перебивати, підтримувати розмову).

Правило №5

Будьте хорошим слухачем. Заохочуйте інших говорити про самих себе.

Практична вправа “Інтерв’ю”.

- Є така професія, яка вимагає постійно цікавитись іншими людьми, бути уважним слухачем, заохочувати співрозмовника, та розмовляти про те, що найбільш його цікавить.

- Здогадайтесь, яка це професія?

- Так, це журналіст. Спробуємо себе в ролі журналіста.

Завдання в групах: Вам необхідно взяти інтерв’ю у:

1 гр.: у директора нашого закладу Зайонц І.М.

2 гр.: у І.Айвазовського – видатного художника-мореніста

3 гр.: у Л.В.Бетховена – великого композитора

4 гр.: у А.Шевченка – відомого футболіста

5 гр.: у Дідзьо – популярного співака

Робиться висновок: слід проявити відверту увагу до людини, з якою ви спілкуєтесь.

Правило №6

Практична вправа “Чарівне крісло”.

- А зараз ми пограємо в гру “Чарівне крісло”.

- Попрошу сісти в нього Ромчика.

- А тепер спробуємо нашим гостям розповісти про Ромчика

(Вислови дітей).

- А по-іншому, що ми висловлювали? Говорили компліменти.

- А що таке комплімент?

Комплімент – це улюблені слова на адресу кого-небудь, похвала.

- Комплімент слід висловлювати відносно: зовнішності; праці; внутр. світу

- Ромчику, тобі було приємно чути компліменти?

- Ви любите, коли вам роблять компліменти? Вас хвалять? А чому?

- Так, людині притаманне бажання – бути оціненим по гідності.

І це прагнення відрізняє нас від тварин.

Філософи тисячоліттями розмірковували про норми людських стосунків. І одне золоте правило викарбувалось.

«Ставайтесь до інших так, якби хотіли б, щоб ставились до вас».

Ви повинні говорити комплементи рідним, близьким людям, однокласникам.

Правило №6

Вселяйте своєму співрозмовнику усвідомлення його значущості та робіть це від щирого серця.

Творчі завдання (у групах).

а) Висловити компліменти:

1 гр.: квітам чорнобривця, які красуються перед нашою школою

2 гр.: нашій школі

3 гр.: яблуні

4 гр.: автору книги “Гарі Потер” – Джоан Ролінг

б) Висловити захоплення – комплемент іншій групі за початком:

- Добре, що ви...

- Ми раді, що...

- Нам приємно, що...

- Ми віримо, що...

- Ви так гарно...

V. Рефлексія. Підсумок уроку

Заповнення таблиці ЗХД (3 колонки)

Знаємо	Хочемо дізнатись	Дізналися

Виведення формули «Справжньої дружби»

- В чому ж полягає таємниця справжньої дружби?

- Отже, давайте виведемо формулу для справжньої дружби:

Посміхатись

Говорити
компліменти

Уважно
слухати

Звертатись
по імені

Цікавитись
іншими

Метод рефлексії «Навчальний дайвінг»

НАВЧАЛЬНИЙ ДАЙВІНГ:

яку глибину ти підкорив (ла) сьогодні?

Прізвище та ім'я _____
Клас _____
Дата _____

Що я виконав(ла)? _____

Наскільки важливим є те, що я виконав(ла)? _____

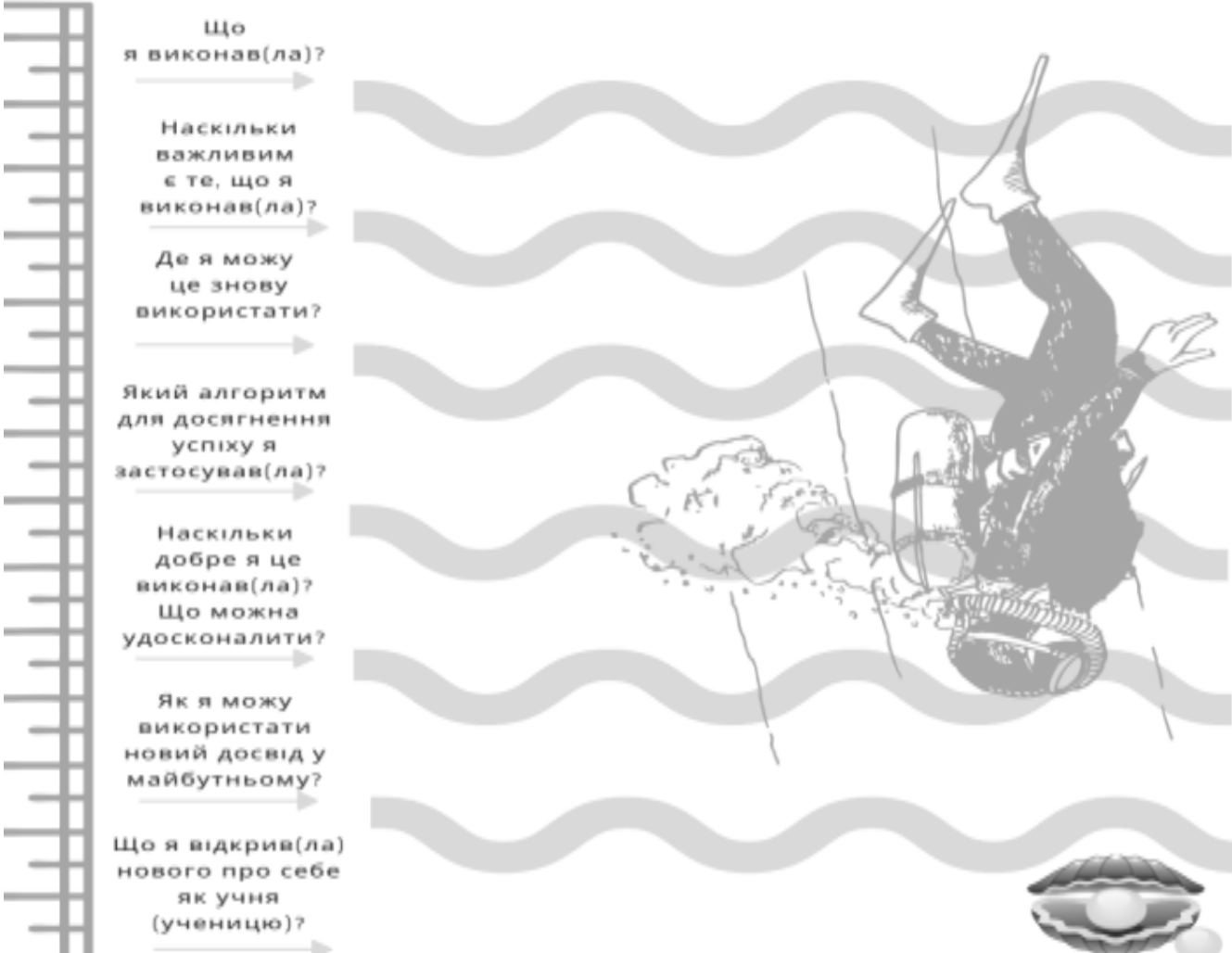
Де я можу це знову використати? _____

Який алгоритм для досягнення успіху я застосував(ла)? _____

Наскільки добре я це виконав(ла)?
Що можна удосконалити? _____

Як я можу використати новий досвід у майбутньому? _____

Що я відкрив(ла) нового про себе як учня (ученицю)? _____

Довідка для вчителя:

Навчальний дайвінг, або глибоке занурення в навчальну діяльність.

Цей інструмент розроблений на основі ідеї Ліс Браун, засновниці найпопулярніших у світі порталів навчання письма. Вона створила навчальний постер із запитаннями для своїх учнів.

Подібно до таксономії Блума, чим нижче записане запитання, тим глибша думка.

Мета спрямувати учнів до найглибшого рівня міркування, поступово занурюючи їх у роздуми, кожен рівень занурення – це відповіді на запитання

Рівні навчальної рефлексії:

- 1 рівень: Знання – що я виконував?
- 2 рівень: Розуміння – наскільки важливим є те, що я виконував?
- 3 рівень: Застосування – де я можу ці знання застосувати на практиці?
- 4 рівень: Аналіз – Який алгоритм для досягнення успіху я застосував?
- 5 рівень: Оцінка – Наскільки добре я це виконав? Що можна удосконалити?
- 6 рівень: Синтез – Як я можу використати новий досвід у майбутньому?
- 7 рівень: Що нового я відкрив про себе як учень?